

L'Emil i els detectius

Erich Kästner

Il·lustracions de **Walter Trier**

Traducció de Ramon Monton

La història encara no comença

Us puc dir amb tota franquesa que la història de l'Emil se'm va acudir de la manera més inesperada. De fet, hauria volgut escriure un llibre molt diferent: un llibre en què els tigres petarien de dents i les palmeres farien espetegar els cocos de la por que tindrien. I la noieta caníbal de quadres blancs i negres que travessaria nedant l'oceà Pacífic per comprar un raspall de dents de la casa Drinkwater & Co. de San Francisco, es diria Julivert, però només de nom, és clar.

M'havia proposat escriure una veritable novel·la dels Mars del Sud perquè, una vegada, un senyor amb la barba molt llarga em va dir

que aquestes són les aventures que us agraden més.

I fins i tot ja en tenia els tres primers capítols acabats. El cacic Malabava, també anomenat *el Correu Ràpid*, treia el fiador al seu ganivetet carregat de pomes al forn calentes, s'armava de sang freda i comptava, tan de pressa com podia, fins a tres-cents noranta-set...

Però de sobte vaig oblidar quantes potes té una balena. Em vaig estirar una bona estona a terra, perquè és la postura que em va millor per a reflexionar, i em vaig posar a rumiar. Però aquest cop no em va servir de res. Vaig fullejar les pàgines de l'enciclopèdia, començant pel volum de la «B» i continuant, per si de cas, amb el de la «P», però no en vaig treure l'aigua clara, i això que ho havia de saber exactament per a poder continuar escrivint. Ho havia de saber amb la màxima exactitud.

Perquè si en aquell moment la balena hagués sortit de la selva amb la pota equivocada, el cacic Malabava, també anomenat *el Correu Ràpid*, no l'hauria poguda tocar de cap de les maneres amb les pomes al forn.

I si no hagués tocat la balena amb les pomes al forn, la noieta caníbal de quadres blancs

i negres que es deia Julivert no s'hauria trobat la senyora Lehmann, la rentadora de brillants.

I si la Julivert no s'hagués trobat la senyora Lehmann, mai no hauria aconseguit el valuós val que havia de presentar a la casa Drinkwater & Co. si volia aconseguir de franc un raspall de dents nou de trinca. Sí, i aleshores...

La meva novel·la dels Mars del Sud, que tanta il·lusió em feia, va fracassar, per dir-ho així, a causa de les potes d'una balena. Espero que us en feu el càrrec. A mi em va saber molt de greu. I la senyoreta Fiedelbogen va estar a punt de posar-se a plorar, quan li vaig explicar el que m'havia passat. Si no va plorar va ser perquè en aquell moment no tenia temps, ja que havia de parar taula per a sopar i va haver de deixar els plors per a més tard. I més tard ja no se'n recordava. Les dones són així.

Volia titular el llibre *Julivert a la selva*. Un títol molt elegant, no trobeu? I ara tinc els tres primers capítols a casa, fent de falca sota la taula perquè no balli. I si aquesta fos la utilitat més adequada per a una novel·la que es desenvolupa als Mars del Sud?

En Nietenführ, el cambrer amb qui de vegades parlo dels meus projectes, em va preguntar

al cap d'uns quants dies si jo havia estat algun cop allà baix.

–On és allà baix? –li vaig preguntar.

–Doncs als Mars del Sud, a Austràlia, Sumatra, Borneo i tot allò.

–No –vaig dir–, per què?

–Perquè només s'hauria d'escriure sobre coses que un coneix i ha vist –va respondre.

–Permeti'm que li digui, benvolgut senyor Nietenföhr...

–Això que li dic és clar com l'aigua –va continuar dient–. Els senyors Neugebauer, que venen molt sovint per aquí, tenien una minyona que no havia vist mai rostir aviram i, el Nadal de l'any passat, quan havia de rostir una oca i la senyora Neugebauer se'n va anar a comprar, quan va tornar es va trobar un panorama ben galdós. Es veu que la noia havia ficat l'oca a la cassola tal com la hi havien venuda a la plaça, sense plo-mar-la, tallar-la ni netejar-la, i feia una pudor que espantava, ja li ho puc ben dir.

–I què? –li vaig contestar–. Suposo que no es deu pas pensar que és igual rostir una oca que escriure un llibre, oi? No s'ho agafi malament, benvolgut Nietenföhr, però no tinc cap altre remei que posar-me a riure.

El bon home es va esperar que jo acabés de riure, al capdavant tampoc no va ser gaire estona, i després va dir:

–Tot això dels Mars del Sud i els antropòfags i els esculls de corall són la seva oca, i la novel·la és la cassola en què vol rostir tot l’oceà Pacífic, la Julivert i els tigres. I si resulta que no sap com rostir tot aquest bestiar, es pot trobar que al final li surti una gasòfia que faci una catipén de por, exactament com li va passar a la minyona dels Neugebauer.

–Però si això és el que fan la majoria dels escriptors! –vaig exclamar.

–Doncs bon profit! –es va limitar a respondre.

Jo vaig rumiar una mica i després vaig reprendre la conversa:

–Senyor Nietenführ, coneix Schiller?

–Schiller? Vol dir el senyor Schiller, l’encarregat del magatzem de la cerveseria El Castell del Bosc?

–No, home, no! –li vaig dir–. Em refereixo al poeta Friedrich von Schiller, que va escriure un munt d’obres de teatre fa més d’un segle.

–Ah, sí, Schiller, el que té tantes estàtues!

–Exacte, aquest Schiller. Doncs va escriure una obra que passa a Suïssa i es diu *Guillem Tell*.

Abans, a l'escola sempre feien escriure redaccions sobre aquesta obra.

–Sí, ara que ho diu –va dir en Nietenführ–, sí que recordo l'obra, un drama fantàstic de debò, se li ha de reconèixer al senyor Schiller. Una obra molt bona, però les nostres redaccions eren horribles. Encara me'n ve a la memòria una que es deia «Per què no tremolava en Guillem Tell quan va apuntar a la poma?». Sí, i tant, em van suspendre, però la veritat és que les redaccions no han estat mai el meu...

–A veure, no perdem el fil –vaig dir–, el que li anava a dir és que encara que el poeta Schiller no havia estat mai a la vida a Suïssa, la seva obra sobre Guillem Tell coincideix del tot amb la realitat.

–Això vol dir que abans devia llegir llibres de cuina –va observar en Nietenführ.

–Llibres de cuina?

–I tant, allà hi és tot. L'alçada de les muntanyes de Suïssa, quan es fon la neu, què passa quan hi ha una tempesta al llac dels Quatre Cantons i com va ser que els camperols van fer una revolució contra el governador Gessler.

–La veritat és que té raó –vaig contestar–. Això és realment el que va fer Schiller.

–Oi que ho veu? –va dir en Nietenführ, mentre esclafava una mosca amb el tovalló–. Ho veu? Si vostè fa el mateix i abans llegeix llibres també podrà escriure la seva història sobre els cangurs d’Austràlia.

–El que passa és que no en tinc ganes. Si tingués diners, aniria allà i ho observaria tot amb atenció, sobre el terreny, però llegir llibres, uf...

–Permeti’m que li doni un consell de primera –va dir ell–: val més que escrigui sobre coses que conegui. És a dir, sobre el metro i els hotels i tot plegat. O sobre els nens que li passen cada dia pel davant i són com érem nosaltres de petits.

–Però a mi em va dir un senyor amb la barba molt llarga que coneix molt bé els infants que això no els agrada.

–Bestieses! –va remugar el senyor Nietenführ–. Confii en això que li dic. Al capdavant, jo també tinc fills: dos nens i una nena. I quan tinc el dia lliure els explico les coses que passen al bar, que si un va tocar el dos sense pagar, que si un client borratxo li volia clavar un clatellot al noi que ven cigarrets i, en comptes de tocar-lo a ell, li va fúmer una cleca a una senyora molt fina que passava per allà per casualitat. Tot això

és el que explico als meus fills, i li asseguro que m'escolten quasi sense respirar.

–Ho diu de debò, senyor Nietenführ? –vaig dir, vacil·lant.

–I tant! Hi pot pujar de peus, senyor Kästner! –va exclamar, i va desaparèixer perquè un client picava amb el ganivet al got per fer-li entendre que volia pagar.

I així va ser, només perquè ho va voler el cambrer Nietenführ, que em vaig posar a escriure una història sobre coses que tant vosaltres com jo coneixem des de fa molt de temps.

Després me'n vaig anar cap a casa, em vaig repenjar un moment a l'ampit de la finestra, em vaig posar a observar el carrer de Praga i vaig pensar que potser passaria per allà baix la història que buscava. En aquest cas, li faria un senyal i li diria: «Pot pujar un moment, si em fa el favor? M'agradaria escriure-la».

Però la història no passava i em va començar a agafar fred. Empipat, vaig tancar la finestra i vaig fer cinquanta-tres voltes corrent al voltant de la taula, però això tampoc no em va servir de res.

De manera que vaig acabar estirant-me a terra, com havia fet abans, i vaig passar l'estona reflexionant profundament.

Quan un es queda estirat al terra de la seva habitació, de cop i volta el món adopta una altra fesomia i veus potes de cadira, sabatilles, flors de catifa, cendra de cigarrets, miques de pols i potes de taula, i fins i tot retrobes sota el sofà el guant esquerre que tres dies enrere buscaves a l'armari. És a dir, que em vaig quedar estirat al terra de l'habitació i contemplant el panorama començant per baix, per variar, en comptes de fer-ho de dalt a baix, i adonant-me, amb una immensa sorpresa, que les potes de les cadires tenien panxells. Uns panxells foscos i forts que semblaven d'una tribu de negres o d'una colla de col·legials amb els mitjons marrons.

I mentre encara m'entretenia a comptar les potes de les cadires i de la taula per saber quants negres o col·legials hi havia damunt de la catifa, se'm va acudir el conte de l'Emil. Devia ser perquè pensava en col·legials amb mitjons marrons? O potser perquè el cognom de l'Emil era Tischbein, que vol dir «pota de taula»?

En tot cas, la història de l'Emil se'm va acudir en aquell moment. Em vaig quedar ben qui-

et perquè, amb els pensaments i els records que se'ns acosten, passa com amb els gossos apallissats: si et bellugues massa de pressa, els dius alguna cosa o els vols acaronar, toquen el dos i t'hi pots florir, esperant que tornin.

Per tant, em vaig quedar estirat ben quiet i somrient amb amabilitat a la meua idea perquè no tingués por. Així vaig aconseguir que es tranquil·litzés, que m'agafés confiança, que se m'acostés de mica en mica... i nyac!, llavors la vaig agafar pel coll i ja no el vaig deixar escapar.

Ja no vaig deixar escapar el coll, vull dir. De moment, em vaig haver de conformar amb això. Perquè hi ha una gran diferència entre agafar un gos pel coll i retenir-lo i atrapar una història que se t'acaba d'acudir. Quan tens agafat el gos pel coll, si fa no fa, ja n'has atrapat també les potes, el musell, la cua i tot el que forma part del cos viu de l'animal.

Però les idees s'atrapen d'una altra manera: les has d'anar arreplegant per parts. Comences, potser, agafant-les pels cabells. Després ve la pota esquerra del davant, després la dreta, després les natges, després una pota del darrere, i així de mica en mica. I quan ja et penses que tens la història sencera, patapam!, encara t'apareix el

lòbul d'una orella. I no és fins aleshores, amb molta sort, que ja ho tens tot.

Un cop vaig veure en una pel·lícula una cosa que em recorda vivament el que acabo de descriure. Hi havia un home en una habitació que només duia posada una camisa. De sobte, es va obrir la porta i van entrar volant uns pantalons. L'home se'ls va posar. Després va entrar volant la bota esquerra. Després, el bastó. Després, la corbata, el coll de la camisa, l'armilla, un mitjó, l'altra bota, el barret, la jaqueta, l'altre mitjó i les ulleres. Era una cosa increïble però, al final, l'home va quedar vestit completament. I tot coincidia.

Això mateix em va passar amb la meva història mentre estava estirat al terra de l'habitació comptant les potes de la taula i pensant en l'Emil. Segur que a vosaltres també us ha passat algun cop una cosa semblant. Sense aixecar-me, anava atrapant els records que em venien pertot arreu al cap, com s'ha de fer amb les idees.

Finalment, ho tenia tot aplegat i la història estava a punt. Després, l'únic que em calia era asseure'm i escriure-la d'una manera ordenada.

I això, naturalment, és el que vaig fer. Perquè si no ho hagués fet, no tindríeu ara a les mans el llibre acabat de l'Emil. Abans, però, vaig